

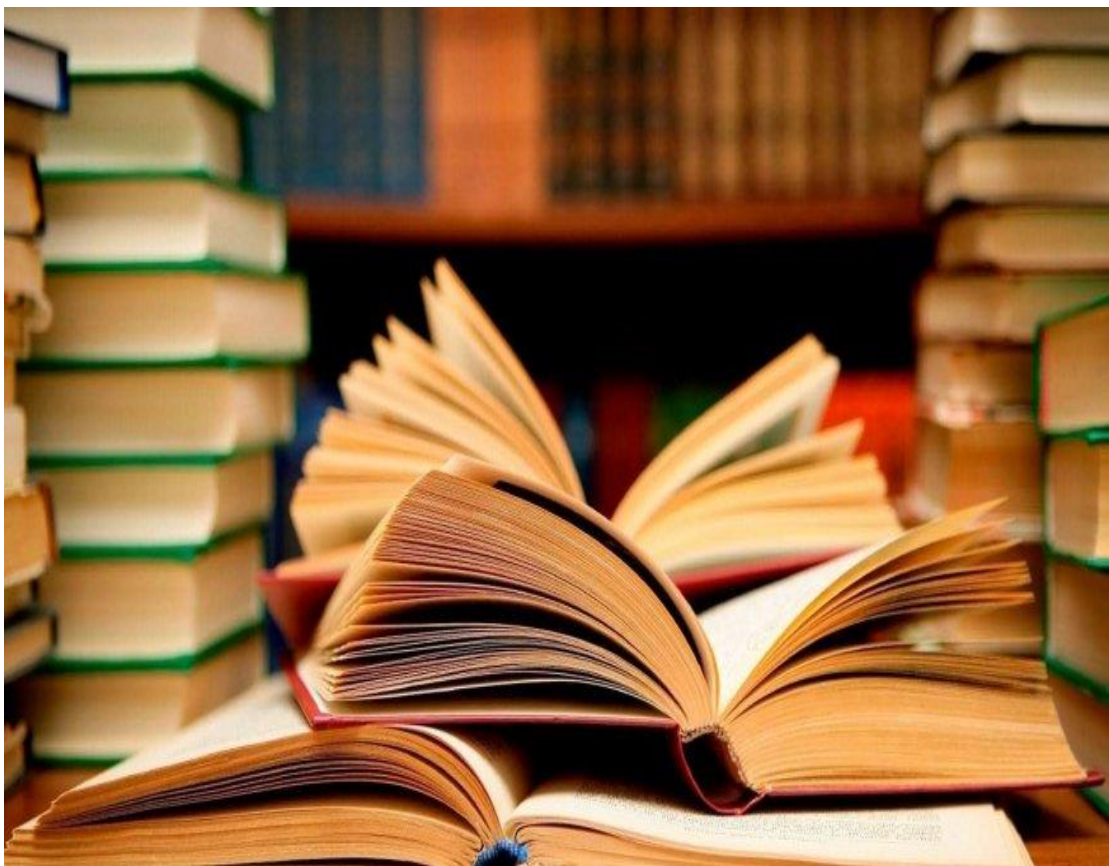
**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО**

**ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ Й ЖУРНАЛІСТИКИ
ІМЕНІ МИХАЙЛА СТЕЛЬМАХА**

Кафедра української літератури

*Алла ВІННІЧУК
Наталія СОЛОДЮК*

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до написання курсових робіт
із історії української літератури,
методики навчання літератури**

**Вінниця
2026**

*Рекомендовано до друку навчально-методичною комісією
факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха
Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
(протокол № 4 від 14 січня 2026 р.)*

Упорядники:

Віннічук Алла Петрівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

Солодюк Наталія Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Рецензенти:

Іваницька Н. Б. – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Вінницького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету;

Павлушенко О. А. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Методичні рекомендації до написання курсових робіт із історії української літератури, методики навчання літератури. Упорядники: Віннічук А. П., Солодюк Н. В. Вінниця, ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2026. 31 с.

У методичних рекомендаціях окреслено основні вимоги до структури, змісту й оформлення наукових досліджень із історії української літератури та методики викладання літератури. Подано рекомендації щодо вибору теми, формулювання мети, завдань, об'єкта й предмета; добору методів наукового / методичного аналізу, а також особливостей роботи з фаховими джерелами.

Видання призначено для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра, викладачів-керівників курсових робіт із історії української літератури, методики навчання літератури.

© Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського, 2026

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
Структура та зміст курсової роботи.....	7
Основні етапи підготовки наукового дослідження.....	11
Обов'язки наукового керівника.....	11
Обов'язки здобувача вищої освіти.....	13
Оформлення курсової роботи.....	13
Технічні вимоги до оформлення курсової роботи.....	15
Правила оформлення бібліографічних джерел та покликань.....	17
Критерії оцінювання курсової роботи.....	18
Підготовка здобувача вищої освіти до захисту.....	18
Захист курсової роботи.....	19
Додатки.....	20
Зразок оформлення титульного аркуша.....	20
Методи дослідження.....	21
<i>Загальнонаукові методи дослідження.....</i>	<i>21</i>
<i>Літературознавчі методи дослідження.....</i>	<i>21</i>
<i>Методи дослідження з методики навчання літератури.....</i>	<i>23</i>
Зразок структурування та оформлення заголовкової частини наукової роботи.....	25
Зразок відзиву наукового керівника.....	26
Орієнтовна тематика курсових робіт із історії української літератури.....	27
Орієнтовна тематика курсових робіт із методики навчання літератури.....	29

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота – це самостійна робота здобувача вищої освіти бакалавра, яка має науково-дослідницький характер. Якість змісту та захисту цієї роботи засвідчує фаховий рівень здобувача, ступінь його готовності до професійної та наукової діяльності.

Мета виконання курсової роботи – осмислення здобувачем вищої освіти проблеми дослідження; оволодіння методами наукового аналізу й синтезу, застосування теоретичних знань і практичних навичок для вирішення конкретних завдань у галузі літератури та методики її викладання.

Під час написання курсової роботи здобувачі набувають необхідні навички навчальної і науково-дослідницької роботи: добирають необхідну наукову / методичну літературу, осмислюють і систематизують її, розробляють концепцію, план виконання роботи, використовують загальнонаукові та спеціальні методи.

Виконання курсової роботи передбачає знання Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» (режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>), інших нормативно-правових актів у сфері вищої освіти, Статуту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (режим доступу: <https://vspu.edu.ua/content/img/ustav2.pdf>), «Положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського» (наказ № 122_од від 21.06.2024 р., режим доступу: <https://vspu.edu.ua/content/position/p1011.pdf>), «Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського» (наказ № 38_од від 26.02.2025 р., режим доступу: <https://vspu.edu.ua/content/position/pol7.pdf>), «Кодекс академічної доброчесності Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського» (наказ № 277_од від

30.12.2021 р., режим доступу: <https://vspu.edu.ua/content/position/p40.pdf>).

Для написання курсової роботи заплановано один навчальний семестр.

Загальні вимоги до курсової роботи:

1. Чіткість структури: поділ на розділи, підрозділи. Спосіб їх позначення.
2. Використання академічного, наукового стилю письма, логічна послідовність у викладі матеріалу.
3. Переконливість аргументації.
4. Покликання на наукову та методичну літературу всередині тексту; оформлення бібліографії згідно стандарту.
5. Точність формулювань, уникання повторів і надмірної емоційності.
6. Таблиці, схеми, рисунки пронумеровані й підписані, з покликаннями у тексті.
7. Конкретність висновків.
8. Стандартне оформлення згідно встановлених єдиних вимог: титульна сторінка єдиного зразка, нумерація сторінок (верхній правий кут), поля (3:2:2:2).
9. Грамотність (орфографічна, пунктуаційна, стилістична).
Додержання наукового стилю.
10. Наявність електронного носія.
11. Наявність довідки про перевірку на плагіат.

У наукових роботах із **історії української літератури** здобувач має продемонструвати:

- 1) ґрунтовні знання ідейної та естетичної сутності основних етапів історичного розвитку української літератури;
- 2) належне вміння аналітично осмислювати літературно-художні явища, розглядати їх у контексті культурно-історичної епохи, певного художньо-естетичного періоду, усвідомлювати аналізоване явище в контексті розвитку світового літературного процесу;

- 3) навички естетичного сприйняття та конкретно-практичного аналізу художніх творів й критичного засвоєння літературознавчих джерел;
- 4) здатність логічно, послідовно й грамотно викласти матеріал.

У наукових роботах із **методики навчання літератури** здобувач має продемонструвати:

- 1) ґрунтовні знання теоретичних засад методики навчання літератури;
- 2) уміння аналізувати наукові / методичні джерела й нормативні документи;
- 3) здатність застосовувати сучасні методи, прийоми та форми навчання у практиці шкільної літературної освіти;
- 4) уміння проєктувати уроки літератури та обґрунтовувати власні методичні рішення.

Спільними у цих видах робіт є логічна структура, методика написання, частково – цільові настанови; відмінними – складність теми, проблеми, завдань дослідження, обсяг літературного/методичного матеріалу і кінцевий результат. Фінальним етапом роботи над науковими дослідженнями є їх публічний захист, під час якого здобувач вищої освіти бакалавра має продемонструвати наявність набутих загальних і фахових компетентностей, рівень досягнення програмних результатів навчання. Перелік базових компетентностей (див. табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Базові компетентності до курсової роботи

Здатність до комплексного аналізу явищ і застосування набутих знань у професійній сфері
Знання теоретичного змісту предметної області та здатність аналізувати й змістовно інтерпретувати отримані результати
Здатність систематизувати та виявити проблеми
Здатність використовувати теорії, концепції, ідеї в контексті досліджуваної проблеми, аналізувати історичну ретроспективу сучасного

стану теорії та практики
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
Здатність застосовувати методи та дослідницькі прийоми для вирішення поставлених завдань
Здатність виявляти та розпізнавати можливості використання типових способів розв'язання проблем, досліджувати кращі практики вирішення аналогічних проблем, оцінювати переваги й ризики альтернативних варіантів та робити обґрунтований вибір
Здатність розуміти й оцінювати цінність ідей щодо досягнення покладених цілей та планувати мобілізацію ресурсів

Курсова робота є самостійним дослідженням наукової / методичної проблеми, виконаним здобувачем вищої освіти для публічного захисту з дотриманням правил академічної доброчесності.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота виконується державною мовою у вигляді спеціально підготовленої праці на правах рукопису в швидкозшивачі з пружиною або планкою та в електронній формі.

За своєю структурою курсова робота складається з:

- титульної сторінки (1 сторінка);
- змісту (1 сторінка);
- переліку умовних позначень і скорочень (за потреби);
- вступу (2-3 сторінки);
- основна частина (не менше двох розділів) (25-30 сторінок):

Теоретичний розділ – переважно реферативний за характером, який вміщує огляд джерел, стан вивчення та аналіз проблеми;

Аналітичний розділ (літературознавчий аналіз твору(ів) – для курсових робіт із історії української літератури).

Методичний розділ (методичні рекомендації, підбір методів та прийомів, для їх реалізації, розробка та аналіз уроків – для курсових робіт із методики навчання літератури).

- загальних висновків (2-3 сторінки);
- списку використаних джерел (25-35 позицій);
- додатків (за потреби).

Відповідно до структури курсової роботи:

Титульна сторінка курсової роботи є першою, проте номер на ній не ставиться. На титульній сторінці послідовно, зверху вниз, потрібно розмістити:

- найменування закладу освіти, факультету, кафедри;
- тема курсової роботи;
- прізвище, ім'я, по батькові автора, освітня програма, спеціальність, галузь знань, курс, форма навчання;
- посада, прізвище, ініціали керівника;
- місто і рік.

Зразок оформлення титульної сторінки (див. додаток 1.)

У вступі:

- обґрунтовується актуальність теми, її наукове та практичне значення;
- подається коротка характеристика джерел, визначається стан дослідження проблеми, здійснюється аналітичний огляд літератури;
- формулюється науковий апарат дослідження, що включає: актуальність дослідження, мету, завдання, об'єкт, предмет, методи, наукову новизну та практичне значення дослідження;
- визначаються особливості апробації, висвітлення та впровадження результатів дослідження (обговорення на наукових форумах (конференціях, семінарах тощо), публікації з досліджуваної тематики);
- подається загальна структура роботи.

Актуальність теми визначається теоретично-науковою / методичною потребою в такому дослідженні. Актуальність полягає в тому, що обрана тема є недостатньо висвітленою в науковій та методичній літературі або викликає різні думки та тлумачення.

Мета та конкретні завдання формулюються відповідно до обраної теми, їх окреслюють, роблячи акцент на дієсловах:

опрацювати, з'ясувати, дослідити, визначити, проаналізувати, розглянути, виявити, зіставити, узагальнити, зробити висновки тощо.

Об'єкт дослідження – це головне явище, процес або сфера діяльності, в межах яких виникає дослідницька проблема і здійснюється наукове пізнання.

Предмет дослідження – це конкретний аспект, властивість або взаємозв'язок об'єкта, який безпосередньо аналізується, описується або пояснюється в межах наукового дослідження. Саме предмет визначає фокус дослідницької роботи та формує її зміст.

Методи дослідження потрібно обґрунтувати, вказати на основні та допоміжні. Як правило, у роботах застосовується комплексний підхід, який базується на поєднанні загальнонаукових методів – аналіз, синтез, узагальнення, систематизація – та спеціальних методів.

До **літературознавчих методів** належать такі: історико-літературний, культурно-історичний, історико-функціональний, структурно-типологічний, порівняльно-типологічний, рецептивно-інтерпретаційний, герменевтичний, феноменологічний, біографічний, міфологічний та інші методи, а також використовується поетологічний, міфопоетичний, інтертекстуальний, гендерний аналіз тощо.

До **спеціальних методів дослідження з методики навчання літератури** належать: аналіз навчально-методичного забезпечення, моделювання навчальних ситуацій, проєктування фрагментів уроків / системи знань, аналіз учнівських відповідей і досягнень, апробація методичних прийомів; методика аналізу художнього тексту, інтерпретаційний аналіз літературного твору в навчальному процесі, методика розвитку читацької компетентності, робота з художнім образом і жанром у шкільному курсі.

Потрібно обрати методи і стисло аргументувати використання того чи іншого методу для вирішення конкретних завдань дослідження (класифікація методів, див. додаток 2).

Наукова новизна вміщує ті положення тексту, які здобувач особисто запропонував для вирішення поставлених наукових / методичних проблем. Ключовими словами є : вперше запропоновано, вперше визначено, вперше удосконалено, вперше систематизовано, отримало подальший розвиток.

Практичне значення роботи полягає у визначенні сфер, умов та способів можливого застосування результатів проведеного наукового дослідження.

Апробація (за наявності). Здобувач зазначає участь у науково-дослідних заходах, надає бібліографічний опис публікації(й).

У розділах викладається основний зміст дослідження: теоретичні основи, проблеми, практичні питання, вказуються методи та способи розв'язання поставлених завдань, досвід їх розв'язання тощо.

Основна частина складається з логічно пов'язаних між собою двох розділів, які поділяються на підрозділи.

Кожний розділ розпочинається з нової сторінки, підрозділів це правило не стосується.

Зміст роботи має відповідати її темі, меті й конкретним завданням, що визначені у Вступі. Не можна підмінити аналіз творчості й творів письменника викладом загальновідомих фактів його біографії. Водночас виправданим є включення біографічних даних маловідомих або сучасних авторів, а також тих біографічних відомостей, які є результатом власного пошуку в архівах чи безпосередньо пов'язані з матеріалом дослідження.

Загальні висновки мають відображати ступінь реалізації поставлених у Вступі мети та завдань дослідження, висвітлювати найбільш вагомні теоретичні та практичні результати курсової роботи. У Висновках не допускаються використання цитат – здобувач стисло підсумовує власні думки, твердження,

інтерпретації, узагальнення, пропозиції, рекомендації, які було отримано в процесі проведеного наукового дослідження.

Обсяг основного тексту курсової роботи (без списку використаних джерел і додатків) має становити 30–35 сторінок.

ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Підготовка курсової роботи здійснюється в декілька етапів, основними з яких є:

- вибір теми та схвалення її кафедрою;
- складання плану роботи над курсовим дослідженням;
- підбір, вивчення, аналіз літератури;
- написання тексту роботи;
- ознайомлення наукового керівника з текстом дослідження; робота здобувача над його зауваженнями;
- висвітлення висновків та результатів дослідження в наукових публікаціях (для оцінювання роботи на «Відмінно», «Дуже добре», «Добре» – 1 публікація);
- остаточне оформлення курсової роботи й передача її на відгук (висновки) наукового керівника;
- перевірка на плагіат згідно з «Положенням про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського»;
- публічний захист курсової роботи перед Комісією.

Здобувачу вищої освіти надається право обрати тему курсової роботи із переліку, запропонованого кафедрою, або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки.

ОБОВ'ЯЗКИ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

Керівником курсової роботи призначається викладач кафедри, який має науковий ступінь та/або вчене звання.

Робота наукового керівника входить до навчального навантаження, обсяг

якого визначається «Положенням про організацію освітнього процесу у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського».

Керівник курсової роботи:

- надає допомогу при формулюванні теми курсової роботи, в складанні календарного плану роботи та контролює хід його виконання;
- проводить консультації з методики написання роботи та її змісту;
- надає рекомендації щодо вибору літератури та інших джерел інформації;
- сприяє публікації результатів наукових досліджень здобувача;
- подає письмові висновки про курсову роботу здобувача вищої освіти до Комісії не пізніше ніж за 5 днів до захисту;
- інформує випускову кафедру про стан підготовки курсової роботи;
- здійснює контроль за дотриманням здобувачем вищої освіти графіка виконання курсової роботи; за підготовку, виконання, написання, оформлення курсової роботи; за своєчасне подання курсової роботи, перевірку на плагіат;
- консулює здобувача вищої освіти щодо публічного захисту перед Комісією.

Коли зміст або ж захист курсової роботи визнається незадовільним, Комісія може дати згоду на її повторний захист. Науковий керівник надає здобувачеві вищої освіти необхідну допомогу з доопрацювання.

Науковий керівник має право:

- брати участь у відкритому засіданні Комісії, на якому захищає роботу здобувач вищої освіти, яким він керував;
- у разі потреби порушувати перед деканом і першим проректором із науково-педагогічної роботи університету питання про відрядження здобувача вищої освіти для роботи в архівах, установах, підприємствах тощо над темою курсової роботи;
- відмовитись від керівництва курсовою роботою здобувача вищої освіти, який без поважних причин не дотримується графіку виконання курсової роботи, виявляє неорганізованість і безвідповідальність, але не пізніше ніж за

місяць до захисту курсової роботи на підставі власної офіційної письмової заяви. Рішення з цього приводу ухвалює випускова кафедра.

ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Здобувач вищої освіти має право:

- самостійно обирати тему курсової роботи;
- висловити пропозиції щодо кандидатури наукового керівника зі складу випускової кафедри;
- ставити питання перед випусковою кафедрою про зміну наукового керівника, якщо для цього є поважні причини.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- чітко додержуватися графіку виконання курсової роботи;
- оформити її у відповідності з вимогами університету та випускової кафедри;
- аргументовано й етично реагувати на зауваження наукового керівника, відповідати на запитання членів Комісії та присутніх на публічному захисті курсової роботи;
- додержуватися «Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського».

ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота розпочинається титульною сторінкою, де зазначається офіційна назва університету (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського), факультету (Факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха) та випускової кафедри (Кафедри української літератури), тема, прізвище автора й наукового керівника, його вчений ступінь і звання, місто, де знаходиться університет, календарний рік захисту (див. додаток 1).

подається зміст курсової роботи, який відображає її структуру (розділи, підрозділи тощо) із означенням сторінок їх розміщення.

Кожна структурна частина курсової роботи (ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ (за потреби), ВСТУП, РОЗДІЛИ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ) розпочинається з нової сторінки та пишеться великими літерами. Для нумерації розділів використовують арабські цифри. Назва підрозділів пишеться з абзацу прописними літерами.

Текст друкується з одного боку сторінки аркуша формату А 4, залишаючи поля таких розмірів: ліворуч – 30 мм, праворуч – 20 мм, зверху – 20 мм, знизу – 20 мм.

Основні вимоги до комп'ютерного набору тексту: текстовий редактор – WORD; гарнітура шрифту – Times New Roman, вирівнювання – по ширині; кегель шрифту (розмір) – 14; кількість символів у рядку – від 58 до 60; міжрядковий інтервал – полуторний; кількість рядків на сторінці – 28–29.

Усі сторінки нумеруються. Загальна нумерація починається з титульної сторінки, але порядковий номер на ній не ставиться; на всіх наступних він розташовується праворуч зверху.

Під час написання роботи обов'язково покликатися на авторів і літературу, з якої запозичені матеріали або окремі результати. Використання у роботі запозиченого матеріалу без покликання на автора та літературу враховуються при допущенні роботи до захисту та визначенні її оцінки.

Бібліографічне оформлення роботи має відповідати вимогам ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне покликання. Загальні вимоги та правила складання».

Обов'язкова умова високої якості курсової роботи – її науковість, грамотність, чітка логіка викладу, правильність мовностилістичного оформлення. Текст має бути вивіреном автором. Відповідальність за достовірність фактичних даних, цитат несе автор дослідження.

ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

Інтервал	Роботу друкують на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкового інтервалу
Шрифт	Times New Roman, розмір шрифту – 14 pt без зміни масштабу та інтервалу шрифту
Поля	Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 20 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм
Нумерація	Сторінки нумеруються арабськими цифрами, з дотриманням наскрізної нумерації впродовж усього тексту роботи, включаючи додатки. Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.
Текст та абзаци	Текст потрібно набирати без переносів слів. Абзацні відступи формувати за таким алгоритмом: виділити необхідний текст; у діалоговому вікні «Абзац» виставити такі параметри: міжрядковий інтервал – 1,5 рядка, відступ першого рядка – 1,25 см. Заборонено формувати абзаци за допомогою пробілів і табулятора. При наборі тексту варто дотримуватись таких загальних норм: між словами ставити тільки один пробіл; розрізняти тире (–) та дефіс (-); лапки використовувати у варіанті « »; апостроф використовувати у варіанті ’ (об’єкт, зв’язок, обов’язково тощо).
Нумерація розділів і підрозділів	Розділи і підрозділи роботи нумеруються арабськими цифрами. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення змісту роботи. Підрозділи нумеруються у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу й порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою
Таблиці	Таблицю розміщують безпосередньо після покликання на неї у тексті роботи або на наступній сторінці. Кожна таблиця повинна мати тематичний заголовок, що відображає її зміст. Нумерація таблиць здійснюється арабськими цифрами в межах розділу. Номер таблиці складається з номера розділу й порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою.
Список використаних джерел	Оформлення за ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання» http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf Подається за одним із варіантів: за алфавітом (іноземні наприкінці списку), в хронологічному порядку або в порядку покликання в тексті роботи.
Цитування	Для підтвердження власних аргументів покликанням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору варто наводити цитати. Кожна цитата обов’язково супроводжується покликанням на джерело. Законодавчі та відомчі акти цитуються за офіційними виданнями, не рекомендується цитування за вторинними джерелами інформації. Цитування має відбуватись за останніми оновленнями законодавчих та відомчих актів на момент написання роботи. При непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів

<p>Покликання на використані джерела</p>	<p>Покликатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна покликатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання. Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел із великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано покликання в роботі.</p> <p>Покликання на використані джерела зазначаються порядковим номером згідно їх переліку у квадратних дужках, наприклад: [7, с. 35], що означає 7 – номер джерела із списку використаних джерел; с. 35 – сторінка з даного джерела, з якої наведено конкретну інформацію; [8; 14; 18; 25 та ін.], що означає номери кількох джерел зі списку.</p>
<p>Додатки</p>	<p>Обсяг додатків не повинен перевищувати обсягу самої роботи. Покликання на додатки в тексті роботи має бути послідовним (дод. А, дод. Б). Додаток, який згадується в тексті раніше, має бути перед додатком, на який покликається пізніше. При повторному покликанні на додаток потрібно писати скорочено слово «дивись», як-от: див. дод. А, див. дод. Д тощо. При покликанні на додаток крапка біля букви не ставиться, за винятком кінця речення.</p> <p>Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б.</p> <p>У матеріалах додатків допускається використання шрифту розміром не менше 10 pt та одинарного міжрядкового інтервалу.</p>
<p>Естетичні вимоги до написання кваліфікаційно ї роботи</p>	<p>Наукова робота має бути написана без виправлень. Друкарські помилки, описки і графічні неточності допускається виправляти підчищенням чи зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту машинописним способом чи від руки. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці роботи. Для підсилення значення, акцентування тієї чи іншої частини тексту в документах використовуються маркований та нумерований списки, розділення на абзаци тощо.</p>

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ПОКЛИКАНЬ

Список використаних джерел – необхідний елемент довідкового апарату будь-якої друкованої праці (опублікованої чи неопублікованої): монографії, кваліфікаційної або курсової роботи, статті.

Він має такі особливості: список уміщує цитовану, згадувану та вивчену автором літературу; відображає всі види документів незалежно від форми (способу) їх представлення та носія (друковані матеріали, електронні носії, інформація віддаленого доступу тощо).

При впорядкуванні списку літератури використовується алфавітна розстановка, тобто в абетковому порядку прізвищ авторів.

Як правило, обсяг списку використаних джерел не повинен перевищувати 5 % обсягу рукопису, тобто становить 3–4 сторінки, це приблизно 25–35 джерел.

Покликання в тексті оформлюються згідно зі стандартами міжнародного стилю оформлення наукових публікацій APA Style.

Покликання в тексті статті надаються у квадратних дужках: номер джерела зі списку, конкретну сторінку. Наприклад, [5] (якщо покликання на п'яте джерело зі списку), [5, с. 8] (якщо потрібно вказати конкретну сторінку), [5, с. 8–9] (якщо кілька сторінок), [5; 8; 10] (якщо кілька джерел).

Приклади оформлення літератури:

Журнальна стаття

Боронь О. Приписувані та вигадані серед незнайдених мистецьких творів Шевченка. *Слово і Час*. 2025. № 6. С. 3–16.

Журнальна стаття (електронне видання)

Антонюк С. Трансформація гендерних стереотипів в українській літературі: еволюція моделей маскулінності та фемінності. *Синopsis : текст, контекст, медіа*, 31(4), 273–279. <https://doi.org/10.28925/2311-259x.2025.4.2> (дата звернення: 06.02.2026)

Книга (один автор)

Галич О. Теорія літератури: підручник. Київ : Либідь, 2001. 488 с.

Книга (кілька авторів)

Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури : Підручник. Київ : Либідь, 2008. 488 с.

Сайт

Diasporiana. URL: <https://diasporiana.org.ua> (дата звернення: 06.02.2026).

КРИТЕРІЇ ТА НОРМИ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Критерії та норми оцінювання	Правильність оформлення вступної частини	Якість виконання основної частини	Чіткість і лаконічність висновків	Оформлення списку використаних джерел	Апробація результатів дослідження	Публічний захист роботи	Участь у обговоренні курсових робіт	Загальна кількість балів	За шкалою ECTS	За національною шкалою
Максимальна кількість балів	10	35	10	10	20	10	5	100		
Кількість балів										

Науковий керівник:

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: СТО БАЛОВА, ECTS, РОЗШИРЕНА

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
		<i>Для екзамену, заліку, курсової роботи, практики</i>
90-100	A	ВІДМІННО
80-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ
75-79	C	ДОБРЕ
60-74	D	ЗАДОВІЛЬНО
50-59	E	ДОСТАТНЬО
35-49	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО З МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ
1-34	F	НЕПРИЙНЯТНО З ОBOB'ЯЗКОВИМ ПОВТОРНИМ ВИВЧЕННЯМ ДИСЦИПЛІНИ

ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ЗАХИСТУ

Письмова рецензія наукового керівника подається на кафедру не пізніше, ніж за 5 днів до захисту.

Отримавши відгук наукового керівника, здобувач подає курсову роботу на кафедру не пізніше ніж за 5 днів до захисту відповідно із затвердженим розкладом засідання Комісії. На підставі висновків наукового керівника випускова кафедра дає рекомендацію щодо захисту курсової роботи.

ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

До захисту курсової роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які повністю виконали всі вимоги освітньо-професійної програми.

Захист курсової роботи проводиться на відкритому засіданні Комісії.

Комісія заслуховує автора курсової роботи.

Для виступу перед Комісією здобувачеві СВО бакалавра надається до семи хвилин. Усний виступ здобувача вищої освіти на відкритому засіданні Комісії має містити в собі:

- чітке формулювання проблеми;
- обґрунтування її актуальності;
- розкриття ступеню наукової розробки проблеми;
- визначення мети курсової роботи, засобів її досягнення, конкретних завдань;
- відомості про структуру роботи;
- виклад зроблених автором узагальнень, висновків, рекомендацій.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний також по суті відповісти на запитання членів Комісії та присутніх.

Курсова робота та супроводжуючі документи зберігаються на кафедрі 5 років. Електронний варіант захищеної курсової роботи зберігається у комп'ютерній базі випускової кафедри.

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ Й ЖУРНАЛІСТИКИ
ІМЕНІ МИХАЙЛА СТЕЛЬМАХА
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

КУРСОВА РОБОТА

на тему: _____

Здобувача(ки) _____ курсу _____ групи

Освітньої програми _____

Спеціальності _____

Галузі знань _____

Ступеня вищої освіти _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник _____

(прізвище та ініціали, посада, вчене звання, науковий ступінь)

Розширена шкала _____

Кількість балів _____ Оцінка ECTS _____

Голова Комісії _____

(ініціали, прізвище)

Члени Комісії _____

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

Вінниця – 20____

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Загальнонаукові методи дослідження

Аналіз – розчленування цілого на окремі частини для детального вивчення. У літературі – аналіз твору, персонажів, тем, мотивів; у методиці – аналіз уроків, підручників, методичних матеріалів. Мета – виявити складові, структуру, закономірності того чи іншого явища.

Синтез – поєднання окремих елементів у цілісну систему або висновок, узагальнення окремих фактів, елементів літературного аналізу або методичних прийомів, щоб отримати загальну картину. Мета – відтворити цілісне уявлення про явище, на основі деталей та результатів аналізу.

Узагальнення – виділення спільних ознак і закономірностей серед різних явищ або фактів. У літературі – узагальнення мотивів або тематичних тенденцій у творчості певного автора; у методиці – узагальнення результатів уроків або експерименту. Мета – сформулювати висновки, що характеризують явище в цілому, виокремлюють загальні закономірності.

Систематизація – впорядкування матеріалу за певною логічною, хронологічною чи тематичною схемою; систематизація літературних джерел, наукових праць, завдань; у методиці – структурування прийомів, форм і методів навчання. Мета – створити чітку, логічну систему знань, щоб полегшити аналіз та подальше використання матеріалу.

Літературознавчі методи дослідження

Історико-літературний метод – вивчення творів у контексті часу, історичних подій та біографії автора; дослідження розвитку жанрів, стилів, творчості окремих письменників, впливу історичних подій на літературу.

Культурно-історичний метод – передбачає дослідження літературного твору у контексті історичних, соціальних, культурних умов доби його створення; аналіз

розвитку літературних жанрів, зіставлення творів із суспільними подіями або культурними явищами, виявлення впливу історико-культурного середовища на творчість окремих авторів.

Історико-функціональний метод – передбачає дослідження літературного твору з позицій його функцій у суспільстві та історичному контексті, тобто як художній текст виконує певні соціальні, виховні, культурні чи ідеологічні завдання.

Структурно-типологічний метод – вивчення літературних творів з точки зору їх структурних елементів і типологічної належності (жанрової, стилістичної, сюжетної, тематичної); визначення закономірностей побудови творів, їх структури, жанрових та композиційних особливостей, спільних та відмінних рис у межах певного типу чи жанру.

Порівняльно-типологічний метод – зіставлення літературних творів для виявлення їх спільних та відмінних рис за жанровими, композиційними, стилістичними чи типологічними ознаками.

Рецептивно-інтерпретаційний метод – вивчення літературного твору крізь призму його сприйняття читачем і подальшої інтерпретації, а також аналізу того, як зміст, образи та художні засоби впливають на реципієнта.

Герменевтичний метод – тлумачення та інтерпретація літературного твору з метою розкриття його змісту, ідейної спрямованості та художніх смислів, ураховуючи дослідницький досвід інтерпретатора.

Феноменологічний метод – передбачає дослідження літературного твору через безпосереднє осмислення його явищ – образів, сюжетів, мотивів, художніх прийомів – у всій їхній цілісності та унікальності.

Біографічний метод – вивчення літературного твору крізь призму життя та творчого досвіду автора; з'ясування того, як особисті переживання, біографічні факти, освіта, соціальні й культурні умови вплинули на тематику, сюжет, образну систему та ідейне спрямування твору.

Міфологічний метод – вивчення художнього твору через призму міфологічних мотивів, символів, архетипів та сюжетних структур, які можуть бути запозичені з міфів та культурних традицій.

Поетологічний аналіз – вивчення твору через його художні засоби, стиль, композицію, мовні та образні прийоми.

Міфопоетичний аналіз – вивчення художнього твору крізь призму міфологічних мотивів, архетипів, символів та структур, які інтегровані у сюжет, образи чи композицію твору.

Інтертекстуальний аналіз – дослідження тексту через взаємозв'язки з іншими літературними творами, жанрами, традиціями, культурними кодами.

Гендерний аналіз – дослідження твору з позиції гендерних ролей, стереотипів, взаємовідносин між чоловічими та жіночими образами, а також відображення соціальних та культурних уявлень про стать.

Методи дослідження з методики навчання літератури

Аналіз навчально-методичного забезпечення – вивчення підручників, посібників, методичних рекомендацій, програм для оцінки їх змісту, структури та відповідності навчальним цілям.

Моделювання навчальних ситуацій – створення та відтворення педагогічних ситуацій в освітньому процесі для дослідження ефективності різних методів, прийомів та підходів до навчання літератури.

Проектування фрагментів уроків / системи знань – конструювання й моделювання окремих елементів уроку або навчальних фрагментів, спрямованих на послідовне формування системи знань учнів із певної теми.

Аналіз учнівських відповідей і досягнень – систематичний контроль результатів освітньої діяльності учнів, їхніх письмових і усних відповідей, тестів, контрольних робіт.

Апробація методичних прийомів – практичне випробування та перевірка ефективності окремих педагогічних прийомів, методик і підходів в освітньому процесі.

Методика аналізу художнього тексту – вивчення літературного твору за визначеною методикою для виявлення його структури, сюжетно-тематичних ліній, художніх засобів, образної системи та смислових значень.

Методика розвитку читацької компетентності – застосування педагогічних прийомів і вправ, спрямованих на формування в учнів здатності усвідомлено сприймати, аналізувати та інтерпретувати художні тексти.

Робота з художнім образом і жанром у шкільному курсі – аналіз та інтерпретація художніх образів і жанрових особливостей творів в освітньому процесі для розвитку літературознавчих і читацьких компетентностей учнів.

**ЗРАЗОК СТРУКТУРУВАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ
ЗАГОЛОВКОВОЇ ЧАСТИНИ НАУКОВОЇ РОБОТИ**

(Тема: «Жанр медитації в творчості Тараса Шевченка»)

ЗМІСТ

ВСТУП.....

РОЗДІЛ I. Теоретичні аспекти та специфіка жанру медитації в українській літературі.....

 1.1 Поняття та історичний розвиток жанру медитації в національній літературі.....

 1.2 Структурно-композиційні та змістові особливості жанру медитації.....

 1.3 Функціональна роль жанру медитації у формуванні поетичної свідомості та світоглядної парадигми Тараса Шевченка.....

РОЗДІЛ II. Жанр медитації як складова поетичного світогляду Тараса Шевченка.....

 2.1 Ідейно-художні та тематичні аспекти медитативної лірики в творчості митця періоду перед засланням.....

 2.2 Жанр медитації як засіб поєднання особистісного та суспільного досвіду у творчості Тараса Шевченка після заслання.....

ВИСНОВКИ.....

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....

ДОДАТКИ (за наявності).....

ЗРАЗОК ВІДЗИВУ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Факультет філології й журналістики
імені Михайла Стельмаха
Кафедра української літератури

РЕЦЕНЗІЯ

на курсову роботу з навчальної дисципліни

« _____ » здобувача
СВО бакалавра, ___ курсу, групи _____
на тему:

-
1. Курсова робота (відповідає / в основному відповідає / не відповідає вимогам та допускається / не допускається до захисту).
 2. Зміст курсової роботи (відповідає / відповідає частково / не відповідає) темі.
 3. У курсовій роботі використано (достатню / недостатню кількість джерел, які належно / неналежно оформлені; зроблено відповідні покликання / не зроблено відповідних покликань).
 4. Технічне оформлення роботи (відповідає / в основному відповідає / не відповідає) вимогам.
 5. Позитивне в роботі:

Зауваги до змісту курсової роботи:

6. Апробація результатів дослідження.

За умови успішного захисту заслуговує оцінки: _____

Науковий керівник:

**ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ
ІЗ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

1. Міфологічні мотиви й образи в романі «Щоденник Мавки» Дари Корній.
2. Авторська інтерпретація дитинства у творчості Ірен Роздобудько (на прикладі повісті «Арсен»).
3. Художній світ пригодницької повісті «Іван Сила» Олександра Гавроша.
4. Поетика фантастичної повісті «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії» Галини Малик.
5. Авторська інтерпретація дитинства як казки у повістях «Земля світлячків» та «Звук павутинки» Віктора Близнеця.
6. Художній світ пригодницької прози Івана Андрусика (на прикладі повісті «Стефа і її Чакалка»).
7. Жанрові модифікації казки в творчості Сашка Дерманського (на прикладі збірки «Казки дракона Омелька», повісті-казки «Стонадцять халеп Остапа Квіточки»).
8. Жанрові особливості пригодницької повісті-фентезі «Король Буків, або Таємниця Смарагдової книги» Сашка Дерманського.
9. Художня інтерпретація історичного минулого в повістях «Таємниця козацького скарбу» та «Таємниця зміїної голови» Андрія Кокотюхи.
10. Жанрові особливості дитячого детективу (на прикладі повісті «Таємне Товариство Бягузів та Брехунів» Лесі Ворониної).
11. Художні особливості авторської інтерпретації життя і творчості Івана Франка в повістях-есе «Тричі мені являлася любов» та «У сутінках» Романа Горака.
12. Особливості драматургії Ігоря Павлюка.
13. Художня концепція Донбасу в творах Сергія Жадана.
14. Поезії Сергія Жадана крізь призму українського постмодернізму.
15. Архетипні образи у «Казці про калинову сопілку» Оксани Забужко.
16. Художня інтерпретація історії в романі «Музей покинутих секретів» Оксани Забужко.

17. Національна історія в романі «Чорний ворон» Василя Шкляра.
18. Історизм художнього мислення Андрія Кокотюхи (на матеріалі роману «Справа отамана Зеленого»).
19. Поетика детективного жанру в романах «Легенда про Безголового» та «Темні таємниці» Андрія Кокотюхи.
20. Проблема справедливості й моралі в творах «Гімназист і Чорна рука» та «Полювання на Золотий Кубок» Андрія Кокотюхи.
21. Феміністичні проблеми в повісті «Дівчатка» Оксани Забужко.
22. Концепція жіночої долі Марії Матіос (на прикладі роману «Солодка Даруся»).
23. Екзистенційні проблеми в романі «Людина біжить над прірвою» Івана Багряного.
24. Образ-концепт «сад» у системі міфопоетики Тараса Шевченка.
25. Символічні образи Павла Загребельного (на прикладі роману «Диво»).
26. Історичні мотиви в творчості Ліни Костенко.
27. Світові мотиви Валер'яна Підмогильного (на прикладі роману «Місто»).
28. Художні особливості «екзотичної прози» Михайла Коцюбинського.
29. Художні особливості оповідань Бориса Грінченка для дітей.
30. Художні особливості прози Марини Павленко для дітей.
31. Жанрово-композиційні особливості повісті «Перехресні стежки» Івана Франка.
32. Автобіографічні мотиви у творчості Івана Франка.
33. Особливості художнього світопростору малої прози Олекси Стороженка.
34. Світ дитини й дитинства у творчій спадщині Костянтини Малицької.
35. Поетика роману «Храм на болоті» Галини Тарасюк.
36. Мотивно-образні параметри пейзажної лірики Валентини Сторожук.
37. Заповідально-селянський дискурс подільської поезії II половини XX століття: мотиви та образи.

**ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА РОБІТ
ІЗ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ЛІТЕРАТУРИ**

1. Метод проєктів як засіб дослідницької діяльності на уроках української літератури в середніх класах закладу загальної середньої освіти.
2. Особливості застосування коміксів на уроках української літератури.
3. Методика використання квест-технології на уроках української літератури.
4. Розвиток творчого мислення школярів на уроках української літератури засобами Web-квестів.
5. Інтерактивні методи навчання як основа вивчення української літератури.
6. Функціонування ігрових технологій в літературній освіті.
7. Технологія сторітелінг як засіб формування комунікативної компетентності учнів у процесі вивчення літератури.
8. Інноваційні технології в літературній освіті майбутніх учителів-словесників.
9. Технологія доповненої реальності як інструмент літературної освітньої діяльності.
10. Розвиток критичного мислення на уроках української літератури в освітній парадигмі НУШ.
11. Креолізовані тексти як нестандартний підхід до вивчення літератури в умовах інформатизації освітнього простору.
12. Використання інтерактивних методів навчання на уроках української літератури в профільній школі.
13. Шляхи формування медіаграмотності учнів на уроках української літератури в сучасних закладах загальної середньої освіти.
14. Специфіка вивчення епічних творів у старших класах закладу загальної середньої освіти.
15. Методика вивчення позасюжетних елементів епічного твору на уроках української літератури в середніх класах закладу загальної середньої освіти.
16. Специфіка дослідження жанрово-стильових особливостей творів у середніх класах закладу загальної середньої освіти.

- 17.Електронний посібник з літературного краєзнавства Вінниччини для середніх класів загальноосвітньої школи.
- 18.Методика вивчення пригодницьких творів на уроках української літератури.
- 19.Виразне читання на уроках української літератури як методична проблема.
- 20.Психолого-педагогічні засади навчання української літератури в середній школі.
- 21.Специфічні особливості уроків позакласного читання у загальноосвітній школі.
- 22.Урок вивчення біографії письменника: поняття, структура, зміст (на матеріалі життєтворчості Григорія Сковороди).
- 23.Специфіка уроків позакласного читання в 7 класі (на прикладі роману «Гра» Марини Муляр).
- 24.Використання сервісу Kahoot на уроці української літератури в старшій ланці (на матеріалі життєтворчості Михайла Старицького).
- 25.Можливості сервісу Mentimeter на уроках української літератури в середній ланці (на матеріалі життєтворчості Михайла Коцюбинського).
- 26.Освітні платформи з методичними знахідками для підвищення кваліфікації вчителя-словесника (Освіторія, Уміти вчити, EdEra, EdWay, Prometheus тощо).
- 27.Проблемний підхід до навчання української літератури в НУШ (на матеріалі життєтворчості Михайла Стельмаха).
- 28.Створення віртуального освітнього середовища для активізації навчальної діяльності учнів у системі літературної освіти засобами Google-сервісів.
- 29.Використання технологій віртуальної та доповненої реальності (VR/AR) в системі літературної освіти.
- 30.Формування навичок медіаграмотності учнів НУШ у системі літературної освіти.
- 31.Компетентнісно орієнтований потенціал уроку: реалізація сучасних інноваційних практик у системі літературної освіти.
- 32.Українська література як націєтворчий предмет: урок позакласного читання в середній ланці (на матеріалі життєтворчості Григора Тютюнника).

Алла ВІННІЧУК
Наталія СОЛОДЮК

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до написання курсових робіт
із історії української літератури,
методики навчання літератури